

A aquesta pintura satírica s'oposa l'autoritat de Soló parlant en nom dels grecs: «Nosaltres no creiem que sigui suficient a l'home de restar, sigui pel cos, sigui per l'ànima, tal com ha sortit de mans de la natura; nosaltres tenim necessitat de l'educació, només ella millora les disposicions naturals i transforma en bona qualitat les inclinacions vicioses.» Pel legislador, de la mateixa manera que hi ha una ciència i uns exercicis del cos, hi ha una ciència i uns exercicis de l'ànima.

«Escoltant el relat d'una gesta, els nostres joves desitgen imitar-la, o estar en condicions de realitzar-la. Tal efecte el produeixen a casa nostra les poesies d'Hesíode i d'Homer.» Es així com els **efebus**, en lloc de jugar a «lladres i serenos», jugaven als **herois**, i la pedagogia es feia seva llur recreació per a elevar-la a l'art, a l'ensem que a la preparació del ciutadà. Admirable concurs de la poesia, de la higiene, i, podríem dir, de la virtut i del plaer. De quina manera la utilitat desapareixia sota l'aspecte de la recreació! I què seductor es presentava el deure! Afigureu-vos quins ciutadans serien aquells que hom guiava així vers l'ideal.

Els tres gimnasos d'Atenes, l'Acadèmia, el Quinosargues i el Liceu, comprenien cadascú un temple: cultivar-se el cos, era, en aquell temps, imitar els Déus i en certa manera encaminar-se vers la seva semblança.

Enlloc del món, no trobareu un parell estat d'ànim, ni un semblant estat de la plàstica.

Aliar la bellesa i la força ja hauria estat un ideal: els grecs velaven la força sota la bellesa. D'aquí, aquests rostres greus i dolços i aquesta esveltesa de l'**Apoxiomenos** de Lisip, que s'estrigila el braç i que sense aquest detall precís, semblaria un Olímpic. El famós **Hermes** de Praxitelles, porta Dionisi infant al braç; a desgrat que la seva acció no implica cap idea de força, té tot el desenvolupament atlètic; el que passa és que tot seguit hom no se n'adona, de tal manera la impressió artística oculta la puixança real d'aquest temible lluitador.

«Res, diu un antic, no pot donar una idea de la bravura dels atletes, de la bellesa de llurs cossos, de llurs positures admirables, de llur flexibilitat meravellosa, de llur força infatigable, de llur audàcia, de llur emulació, de llur coratge invencible, de llurs esforços incessants per la victòria.» Tot i amb això el premi consistia a Olímpia, en una corona d'olivera salvatge, a l'Istme era una corona de pi, i a Pite, fruites i a les Panatenees, olives. La glòria, però, planava per damunt de la palestra on era guanyada l'honor i l'oda pindàrica.

EL DISC

«Has vist en el gimnàs una massa d'aram circular, semblant a un petit escut sense empenyadura i sense corretja.

»Has intentat aixecar-la; l'has trobada pesant i difícil d'aguantar, a causa d'ésser molt polida. Els nostres joves, no obstant, la llancen en l'aire, ja sia cap amunt, ja cap al lluny, i lluiten a qui la llançarà més lluny que els altres. Aquest exercici els fortifica les espatlles i dona vigor a llurs dits.» No solament posa en joc espatlles i dits, sinó tot el cos. Vegi's el discòbol de Myron.

Les pedrades de quan érem petits representen a l'estat infantil l'antiga discobòlia. Per justificar la importància de la discobòlia, basta comparar els modelats que aquest exercici determina, segons que l'atleta es presenti en repòs o que actuï. El llançador de palet, abans de l'acció, entra en el tipus tranquil i somniós d'Hermes i s'assembla a Apolló. Quan s'apinya per tal d'acumular la seva força, tot esdevé tens, es buida o sorgeix, del pectoral a les cames, en un impuls de la voluntat sobre les diverses cordes de l'arc vivent del cos.